

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 2Cdo/94/2018                   |
| Identifikačné číslo spisu: | 3714210713                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 19.10.2018                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Viera Petříková          |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2018:3714210713.1 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu JANEK s.r.o., so sídlom v Dolnom Moštenci č. 122, IČO: 31 569 137, zastúpeného Advokátskou kanceláriou ŠTRBÁŇ s.r.o., so sídlom v Púchove, Dvory č. 1932, proti žalovanému T-car, s.r.o., so sídlom v Záriečí č. 275, IČO: 47 412 054, zastúpeného Mgr. Jozefom Gáplovským, advokátom so sídlom v Dubnici nad Váhom, Centrum II. 88, P.O.BOX 100, o určenie vlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Považská Bystrica pod sp. zn. 7 C 229/2014, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 26. apríla 2017 sp. zn. 17 Co 239/2016, takto

### rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

### Odôvodnenie

1. Okresný súd Považská Bystrica (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 2. februára 2016 č. k. 7 C 229/2014-102 určil, že žalobca je výlučným vlastníkom spevnenej betónovej plochy, ktorá slúži ako prístupová komunikácia, nachádzajúcej sa na parcelách č. KN C XXXX/X a č. KN C XXXX/X., ktoré sú zapísané na LV č. XXXX k. ú. L.. Žalovanému uložil povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania vo výške 1 358,60 € do 3 dní od právoplatnosti rozsudku na účet jeho právneho zástupcu. Súd prvej inštancie mal z vykonaného dokazovania za preukázané, že žalobca nadobudol na základe kúpnej zmluvy z 26. februára 1993 do svojho výlučného vlastníctva od Poľnohospodárskeho družstva L. stavby areálu Hydinárskej farmy v L. so všetkými súčasťami a príslušenstvom tak, ako sú tieto nehnuteľnosti špecifikované v Znaleckom posudku č. 03/93 znalca N.. T. W., ktorý bol vyhotovovaný v súvislosti s uzavretím tejto kúpnej zmluvy, v ktorom je na strane 22 uvedené, že súčasťou a príslušenstvom kupovaných nehnuteľností sú okrem iného aj spevnené plochy - tzv. vnútroareálové komunikácie s betónovou, resp. živičnou úpravou. Poznamenal, že časť tejto betónovej vnútroareálovej komunikácie hydinárskej farmy v Púchove je postavená na parc. č. KN C XXXX/X a č. KN C XXXX/X, ktorých výlučným vlastníkom je žalovaný tak, ako je to zapísané na LV č. XXXX k. ú. L.. Súd prvej inštancie mal ďalej za preukázané, že žalovaný ako vlastníak pozemkov, na ktorých je táto prístupová komunikácia postavená, zasahuje do vlastníckeho práva žalobcu tým, že túto komunikáciu poškodzuje, z dôvodu

čoho bol žalobca nútený domáhať sa ochrany svojho vlastníckeho práva podaním žaloby podľa § 80 písm. c/ Občianskeho súdneho poriadku (účinného do 30. júna 2016; ďalej len „O.s.p.“). Konštatoval, že základnou podmienkou úspechu vlastníckej žaloby je preukázanie vlastníckeho práva (aktívna legitímácia), čo, ako už bolo uvedené, žalobca v tomto konaní preukázal. Žalobca podľa názoru súdu prvej inštancie rovnako preukázal, že žalovaný do tohto jeho vlastníckeho práva neoprávnene zasahuje, z dôvodu čoho súd jeho návrhu v plnom rozsahu vyhovel a určil, že výlučným vlastníkom spevnenej plochy, ktorá slúži ako prístupová komunikácia a ktorá sa nachádza na parc. č. KN C XXXX/X a č. KN C XXXX/X zapísaných na LV č. XXXX k. ú. L., je žalobca. Uzavrel, že uvedená spevnená betónová plocha má charakter samostatnej veci, pričom v danom spore nebolo významné, či sa v zmysle ustanovenia § 119 Občianskeho zákonníka jedná o vec hnutelnú alebo nehnuteľnú, nakoľko táto otázka bude dôležitá pre žalovaného ako vlastníka pozemkov pri prípadnej ochrane jeho vlastníckeho práva, teda či vo vzťahu k žalobcovi ako vlastníkovi prístupovej komunikácie bude postupovať podľa ustanovenia § 126 ods. 1 Občianskeho zákonníka alebo v zmysle ustanovenia § 135c Občianskeho zákonníka za účelom úpravy pomerov medzi vlastníkom pozemku a vlastníkom stavby. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

2. Krajský súd v Trenčíne (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 26. apríla 2017 sp. zn. 17 Co 239/2016 rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu zamietol a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že po preskúmaní veci v zmysle § 380 ods. 1 Civilného sporového poriadku (účinného od 1. júla 2016, ďalej len „CSP“) v spojení s § 470 CSP bez nariadenia pojednávania dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné zmeniť podľa § 388 CSP. K otázke existencie naliehavého právneho záujmu odvolací súd poznamenal, že objektívny stav právnej neistoty ohľadom vlastníctva k predmetu sporu bol v danom prípade daný, keďže vlastníctvo k predmetu sporu tvrdili a mienili realizovať obe strany sporu. Uzavrel, že nakoľko tento stav možno účinnejšie odstrániť iným právnym prostriedkom, a to žalobou o plnenie, naliehavý právny záujem na žalobcom požadovanom určení nebol v danom spore daný. Odvolací súd vychádzajúc z nesporného skutkového východiska sporu, že spevnená betónová komunikácia, ktorá je predmetom sporu, nie je ako stavba zapísaná v katastri nehnuteľností, nenašiel danosť naliehavého právneho záujmu na žalobcom požadovanom určení, pretože výrok napadnutého rozhodnutia nepredstavuje podklad, na základe ktorého by bola odstránená spornosť evidovaného vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, keďže predmet sporu evidencii v katastri nehnuteľností nepodlieha. Zároveň uviedol, že napadnutý určujúci rozsudok nie je účinným riešením vzniknutej situácie, spočívajúcej vo faktických zásahoch zo strany žalobcu do predmetu sporu. Všeobecne platí, že pokiaľ má žalobca za to, že žalovaný zasahuje do jeho vlastníckeho práva k veci, najúčinnější prostriedok nápravy takéhoto stavu je žaloba o zdržanie sa činnosti do vlastníctva zasahujúcej. V rámci takejto žaloby je síce otázka vlastníctva k veci riešená ako predbežná otázka, ale nad rámec tohto záveru je v prípade dôvodnosti uvedenej žaloby o plnenie uložená aj vymáhateľná povinnosť zdržať sa nedovolených zásahov do vlastníctva. Takéto rozhodnutie rieši vzniknutý stav v jeho úplnosti, a je preto náležitým právnym prostriedkom na odstránenie sporného stavu. Určovací výrok súdneho rozhodnutia za danej situácie uvedené charakteristiky nenapĺňa. Môže byť síce autoritatívnym vyriešením sporu o vlastnícke právo, no sám osebe nie je spôsobilým zabrániť ďalšiemu zasahovaniu do vlastníckeho práva. Na rozdiel od rozsudku na plnenie, ktorý takúto vlastnosť má. V danej situácii preto platí všeobecná zásada, že pokiaľ možno žalovať o plnenie, nie je daný naliehavý právny záujem na žalobe o určenie. Na žalobcom požadovanom určovanom rozhodnutí nebol preto daný naliehavý právny záujem a odvolací súd z tohto dôvodu napadnuté rozhodnutie zmenil a žalobu zamietol. Vzhľadom na tento dôvod zamietnutia žaloby nebolo potrebné zaoberať sa ostatnými dôvodmi odvolania. Odvolací súd podotkol, že záver súdu prvej inštancie o povahe predmetu sporu ako samostatnej veci nebol v napadnutom rozhodnutí skutočne žiadnym spôsobom odôvodnený a pritom ide o zásadnú otázku v spore účastníkov, ktorej riešenie nie je jednoduché a vyžaduje osobitnú pozornosť. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 396 ods. 1, 2 CSP a § 262 ods. 1 CSP.

3. Krajský súd v Trenčíne uznesením z 26. apríla 2017 sp. zn. 17 Co 240/2016 uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutej časti, t. j. vo výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť štátu náhradu trov konania zmenil tak, že náhradu trov konania štátu v sume 2,34 € je povinný zaplatiť žalobca, a to do 3 dní od právoplatnosti tohto uznesenia; žalovanému priznal nárok na náhradu trov tohto odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

4. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnil § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ CSP. Podľa názoru dovolateľa je rozhodnutie odvolacieho súdu vecne nesprávne a nezákonné, a to najmä z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci. Uviedol, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky existencie naliehavého právneho záujmu založeného na strane žalobcu, pri riešení ktorej sa odvolací súd bez relevantného právneho základu odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Uviedol, že vnímajúc ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít považuje za jednoznačne preukázané, že vzhľadom na skutočný skutkový stav medzi stranami sporu panujúci, kedy žalovaný svojím komisívnym konaním spočívajúcim v poškodení spevnenej betónovej plochy bezprecedentne zasiahol do vlastníckych práv žalobcu, poukazujúc na právny postoj žalovaného, ktorý vlastnícke právo žalobcu k dotknutej ceste namieta a spochybňuje, je na jeho strane založený naliehavý právny záujem na takomto určení jeho vlastníckeho práva k dotknutej ceste. Poznamenal, že žaloba o určenie vlastníckeho práva ako osobitný druh určovacej žaloby má preventívnu povahu, pričom právnym účelom určovacej žaloby je predísť stavu neistoty ohľadne určitého práva alebo jeho výkonu tam, kde by sa bez tohto určenia žalobcovo právne postavenie stalo neistým, ergo tam, kde by bez tohto určenia bolo ohrozené právo žalobcu, čo opakovane judikoval aj Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí uverejnenom pod č. R 17/1972. Konštatoval, že uvedené právne postuláty nerozporuje navyše ani samotný odvolací súd, ktorý v odôvodnení svojho rozsudku výslovne uvádza, že naliehavý právny záujem na určení je daný vtedy, ak je tu aktuálny stav objektívnej právnej neistoty medzi žalobcom a žalovaným, ktorý je ohrozením žalobcovho právneho postavenia a ktorý nemožno iným právnym prostriedkom odstrániť, pričom objektívny stav právnej neistoty ohľadom vlastníctva k predmetu sporu bol v danom prípade daný, keďže vlastníctvo k predmetu sporu tvrdili a mienili realizovať oboje strany sporu. Uviedol, že v kontexte opísaných skutkových a právnych nuáns preukazujúcich nesprávne právne posúdenie vedeného sporu nepovažuje odôvodnenie odvolacieho súdu za odôvodnenie, ktoré spĺňa základné kvalitatívne náležitosti v zmysle § 220 ods. 2 CSP. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok odvolacieho súdu zmenil v zmysle § 449 ods. 3 CSP a zároveň aby svojím rozhodnutím zrušil uznesenie odvolacieho súdu o trovách konania.

5. Žalovaný sa k dovolaniu žalobcu písomne nevyjadril.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu nie je dôvodné.

7. Aj za účinnosti CSP treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a odvolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

8. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

9. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9.1. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe

dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

10. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

11. V danom prípade žalobca vyvodzuje prípustnosť a dôvodnosť svojho dovolania z § 420 písm. f/ CSP a z § 421 ods. 1 písm. a/ a písm. c/ CSP.

12. Podľa § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12.1. Pokiaľ ide o prípustnosť dovolania žalobcu podľa § 420 písm. f/ CSP, dovolací súd uvádza, že znakmi vady zmätočnosti konania podľa tohto ustanovenia sú: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

13. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti). Z obsahu dovolania vyplýva, že dovolateľ namietá, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nedostatočne odôvodnené a arbitrárne.

14. V súvislosti s touto námietkou dovolací súd odkazuje na stanovisko najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, ktoré je aktuálne a pre súdnu prax použiteľné aj po 1. júli 2016, ktorého právna veta znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“.

15. Dovolací súd pripomína, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu navyše musí byť aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 393 CSP (predtým § 157 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 211 ods. 2 O.s.p.), je nepreskúmateľné.

15.1. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné atribúty spravodlivého súdneho procesu, a táto skutočnosť jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Z judikatúry tohto súdu vyplýva, že na taký argument strany sporu, ktorý je pre rozhodnutie podstatný a rozhodujúci, sa vždy vyžaduje špecifická odpoveď (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

15.2. Podľa konštantnej judikatúry Ústavného súdu SR (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04) „súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR je aj právo účastníka na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany; t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu“.

16. Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k záveru, že v danom prípade obsah spisu nedáva žiadny

podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri napríklad Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009, prípadne Ryabykh proti Rusku z roku 2003). Odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozsudku citoval ustanovenia, ktoré aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery; medziiným uviedol dôvody, so zreteľom na ktoré dospel k záveru o neopodstatnenosti tvrdenia žalobcu o preukázaní naliehavého právneho záujmu na určení vlastníckeho práva. Obsah spisu v ničom neopodstatňuje argumentáciu, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil spôsobom zodpovedajúcim zákonu. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

17. Dovolateľ v dovolaní uviedol aj to, že tento jeho mimoriadny opravný prostriedok je prípustný podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a písm. c/ CSP.

18. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP má osobitný význam korelačný vzťah medzi „právnou otázkou“ a „rozhodovacou praxou dovolacieho súdu“. Najvyšší súd už v niektorých rozhodnutiach uviedol, že „ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu vyjadrujú predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali“ (porovnaj napr. sp. zn. 3 Cdo 6/2017, 3 Cdo 158/2017, 4 Cdo 95/2017, 5 Cdo 87/2017, 6 Cdo 21/2017 a tiež 6 Cdo 129/2017). Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I, II. a IV vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986.

18.1. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktoré zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej dovolací súd už určitú právnu otázku vyriešil, rozhodovanie jeho senátov sa ustálilo na zvolenom riešení tejto otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. Najvyšší súd k tomu v rozhodnutí sp. zn. 2 Cdo 203/2016 (podobne tiež napríklad v rozhodnutiach sp. zn. 3 Cdo 6/2017, 3 Cdo 235/2016, 4 Cdo 95/2017, 6 Cdo 123/2017 a 7 Cdo 140/2017) uviedol, že „v dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená“.

18.2. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. c/ CSP je relevantná právna otázka, pri riešení ktorej sa v rozhodovacej praxi vyskytla nejednotnosť navonok prejavená v prijatí odlišných právnych názorov; inými slovami: ide o otázku, ktorú už dovolací súd riešil, v jej riešení dovolacími senátmi sa ale prezentuje nejednotnosť brániaca vytvoreniu ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia, je jeho (procesnou) povinnosťou: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ označením konkrétnych (odlišných, napríklad aj navzájom si protirečiacich) rozhodnutí dovolacieho súdu doložiť, že predmetná právna otázka je dovolacím súdom skutočne rozhodovaná rozdielne. V rozhodnutí sp. zn. 8 Cdo 78/2017 najvyšší súd doslovne uviedol, že v takom prípade je dovolateľ „povinný dovolací dôvod vymedziť označením rozhodnutí dovolacieho súdu, v ktorých dovolací súd o danej právnej otázke rozhodoval rozdielne (zaujal iné právne závery)“.

19. Ako už bolo uvedené, dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP a zároveň z § 421 ods. 1 písm. c/ CSP.

19.1. V súvislosti s predchádzajúcim odsekom tohto bodu však dovolací súd konštatuje, že žalobca v dovolaní ničím nekonkretizoval (a odkazom na vzájomne si protirečiace rozhodnutia najvyššieho súdu

nedoložil) svoj názor, že otázka existencie naliehavého právneho záujmu v danom spore, je dovolacím súdom rozhodovaná rozporne (rozdielne) a že teda jeho dovolanie je prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. c/ CSP.

19.2. Najvyšší súd mohol preto v dovolacom konaní prijať vo vzťahu k dovolaniu (jeho prípustnosti) závery len tam, kde to dovolacie formulácie a obsah dovolania umožňovali. Dovolací súd navyše poznamenáva, že z obsahu dovolania (§ 124 ods. 1 CSP) vyplýva, že žalobca v dovolaní vyslovene namieta, že odvolací súd sa v rozpore s princípom právnej istoty rozhodovacej činnosti všeobecných súdov v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci nedôvodne odklonil od ustálenej súdnej praxe vo veci preukázania naliehavého právneho záujmu.

20. So zreteľom na dovolaciu argumentáciu žalobcu pristúpil dovolací súd k posúdeniu prípustnosti jeho dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Odklon právneho záveru odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu odôvodnil dovolateľ poukázaním na judikát R 17/1972.

21. V žalobcom označenom judikáte R 17/1972 je uvedené, že „Naliehavý právny záujem na určení je daný tam, kde by bez tohto určenia bolo ohrozené právo žalobcu, alebo kde by sa bez tohto určenia jeho právne postavenie stalo neistým. Žaloba domáhajúca sa určenia podľa ustanovenia § 80 písm. c/ O.s.p. nemôže byť spravidla opodstatnená tam, kde je možné žalovať na splnenie povinnosti podľa ustanovenia § 80 písm. b/ O.s.p.“ Ako vyplýva z odôvodnenia tohto rozhodnutia najvyšší súd uvádza, že podľa ustanovenia § 80 písm. c/ O.s.p. je možné uplatniť návrhom na začatie konania, aby bolo určené, či tu je právny vzťah alebo právo, a či je na tom naliehavý právny záujem. Ak nie je naliehavý právny záujem daný, nemôže byť žaloba z tohto dôvodu opodstatnená. Právny záujem na určení je daný tam, kde by bez tohto určenia bolo právo žalobcu ohrozené, alebo kde by sa bez takéhoto určenia stalo jeho právne postavenie neisté. Ak však k porušeniu práva už došlo a je teda možné žalovať o splnenie povinnosti, ktorá z porušenia vyplýva (§ 80 písm. b/ O.s.p.), nemá preventívna ochrana poskytovaná inak podľa § 80 písm. c/ O.s.p. žiaden význam. Spravidla preto v takom prípade nemôže mať žalobca naliehavý právny záujem na určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je a žaloba, ktorou sa žalobca domáha tohto určenia podľa § 80 písm. c/ O.s.p. nemôže byť opodstatnená tam, kde je možné žalovať žalobou o plnenie podľa § 80 písm. b/ O.s.p. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu sa odvolací súd v prejednávacom spore neodklonil od právneho záveru vyjadreného vo vyššie spomenutom rozhodnutí najvyššieho súdu. Odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia dôsledne vysporiadal s nedostatkom naliehavého právneho záujmu žalobcu v predmetnom spore, pričom žalobcovi zároveň uviedol, že objektívny stav právnej neistoty v predmete sporu účinnejšie odstráni iným právnym prostriedkom, a to žalobou o plnenie. Sama polemika s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika prístupu odvolacieho súdu k právnemu posudzovaniu veci významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 písm. a/ CSP (porovnaj aj rozhodnutie sp. zn. 3 Cdo 6/2017).

22. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie v danom prípade smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, preto dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

23. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

24. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

## **Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.